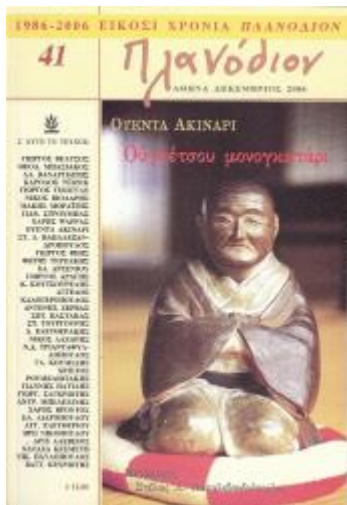

Για το Γιάννη Ζουγανέλη, (περ. Πλανόδιον, τχ. 41, Δεκέμβριος 2006)

Για το Γιάννη Ζουγανέλη, (περ. Πλανόδιον, τχ. 41, Δεκέμβριος 2006)

Το οργανάκι

Βρεθήκαμε νωρίς το απόγευμα στην Αγία Παρασκευή σ' ένα καφέ, διαλέξαμε ένα τραπεζάκι τυλιγμένο σε δροσερές σκιές. Ο Γιάννης ήταν πιεσμένος, έπιασε το νήμα απ' τα σκόρπια μισόλογα που μου είχε ήδη πει στο τηλέφωνο κι άρχισε να το ξετυλίγει με αφοπλιστική αμεσότητα. Μιλούσαμε και μιλούσαμε πιο πολύ εκείνος, επειγόντως, και οι ώρες περνούσαν, φορτισμένη η ατμόσφαιρα, σε κάποια σημεία της συζήτησης η φωνή του έγερνε σταμάταγε για λίγο σαν να δίσταζε -πράγμα σπάνιο γι' αυτόν-, ύστερα έπαιρνε φόρα και τελικά έλεγε αυτά που τον έπνιγαν, κι ήταν δύσκολα, οριακά «αν είναι να μην πούμε αλήθειες δεν έχει νόημα, αλλά σε σένα μπορώ να τα πω», είπε ζητώντας με τα μάτια την αποδοχή μου, «άλλωστε εσύ είσαι αντράκι, με την καλή έννοια το λέω, στο 'χω ξαναπεί» χαμογέλασε και μου 'κλεισε το μάτι. Πράγματι μου το 'χει ξαναπεί.

Τον κοιτάζω και θυμάμαι μια Τρίτη βράδυ, σε μια απ' τις μαζώξεις του περιοδικού Πλανόδιον -όπου άλλωστε είχε γίνει αφορμή να γνωριστούμε παλαιότερα - μετά από έντονες συζητήσεις, γέλια ψιλοκόντρες και καπνούς η ώρα περασμένες δύο, βλέπω τον Γιάννη αφού έχει πει και αστειευτεί με τους πάντες, αφού έχει καπνίσει όσα περισσότερα τσιγάρα χωράνε στις δύο περίπου ώρες που κάθισε εκεί, πληθωρικό κι αστείρευτο να σηκώνεται με φόρα -πάντα όποτε σηκωνόταν έτσι μου φαινόταν ψηλότερος- και να λείει, πάμε πίσω απ' το Μαγεμένο Αυλό; Οι περισσότεροι τον κοιτούν ήδη κουρ-

ασμένοι, μ' αρπάζει απ' το μπράτσο «σήκω, πάμε θα 'ναι και μερικά απ' τα παιδιά της ορχήστρας, είναι καλά εκεί, πάμε» παρασύρομαι απ' την ορμή του κι ακολουθώ αμήχανη, με τρώει και η περιέργεια γιατί μου έχει ξαναμιλήσει γι' αυτή τη συντροφιά. «Πού το πας το κορίτσι βρε αθεόφοβε τέτοια ώρα» του φωνάζει κάποιος καθώς απομακρυνόμαστε «Δεν έχει ανάγκη αυτή, είναι αντράκι, αντέχει» σφίγγει το μπράτσο μου και μου λέει χαμηλόφωνα, «για καλό, το λέω, για καλό»

Η φωνή του με επαναφέρει στα δύσκολα που προσπαθεί να ξεστομίσει, σκύβει προς το μέρος μου φορτωμένος «Σε βαραίνω πολύ;» «Όχι, και χαίρομαι που μ' εμπιστεύεσαι» του απαντώ, «ναι, αντέχεις κι ως δείχνεις εύθραυστη» -αυτό το τελευταίο δεν έχανε ευκαιρία να μου το θυμίζει όποτε προσπαθούσε να με εμπυχώσει- γλυκαίνει η φωνή του «έχεις περάσει πολλά, όλα φαίνονται στα πρόσωπα, εγώ το βλέπω, γι αυτό σου μιλώ, ξέρω αντέχεις ν' ακούς». Ο Σεπτεμβριάτικος ήλιος πλησιάζοντας στο κλείσιμο του κύκλου του έλαμπε εκτυφλωτικός στο πλάι της εκκλησίας. Ο Γιάννης καθόταν απέναντί μου κόντρα στο φως κι εγώ έχοντας ξεχάσει τα γυαλιά μου, μισόκλεινα διαρκώς τα μάτια. Το πρόσεξε και χωρίς σχόλια μετακίνησε την καρέκλα του κι έκρυσε με το σώμα του τον εκτυφλωτικό δίσκο. Ανακουφίστηκα για λίγο, όσο όμως περνούσε η ώρα έβλεπα εντονότερα το περίγραμμα των πυκνών μαύρων μαλλιών του και δυσκολευόμουν να δω τα μέσα χαρακτηριστικά του προσώπου του, έτσι ότι έχανα σε εικόνα το αναπλήρωμα από τις συνεχείς διακυμάνσεις στο ηχόχρωμα της φωνής του. Ο Γιάννης είχε πολύχρωμη φωνή. Η εκφορά του λόγου του ιδιαίτερη και χαρακτηριστική αντηχεί ακόμη στ' αυτιά μου. Το ίδιο έντονο και ιδιάιτερο ήταν και το άγγιγμά του. Ο τρόπος που έσφιγγε το χέρι, η θερμότητα που αγκάλιαζε τους φίλους, ένα παρατεταμένο άγγιγμα στο γόνατο. Ίσως η σωματικότητα να ήταν ο τρόπος του απέναντι στην φθορότητα, η παρηγορητική υπενθύμιση της παρουσίας, της αγάπης και του μοιράσματος. Ο ήλιος επίμονος εμφανίστηκε τώρα ακριβώς δίπλα στο πρόσωπό του. Μόλις το κατάλαβε έγειρε ελαφρά το κεφάλι στα πλάγια και συνέχισε να μιλάει έτσι χωρίς ν' αλλάξει στάση μέχρι τη δύση. Ψιθύρισα ένα ευχαριστώ που δεν ακούστηκε, δεν χρειαζόταν άλλωστε να ακουστεί.

Πρόπερσι γιορτάσαμε τ' Αγιαννιού στο σπίτι του, ήταν το τελευταίο μεγάλο γλέντι πριν μετακομίσουν, σ' ένα άλλο μικρότερο. Ο Γιάννης ήταν ήδη άρρωστος και το ήξερε. Αλλά έδειχνε καλά. Είχε περάσει το πρώτο δύσκολο κύμα θεραπείας και είχε ανανήσει. Ήταν δυνατός δεν φαινόταν με τίποτα ότι τον έσκαβε η αρρώστια. Μας υποδεχόταν όλους στην πόρτα γελαστός και απαντούσε στα ανήσυχα, αμήχανα βλέμματά μας με μια καθησυχαστική κίνηση του κεφαλιού «είμαι καλά, καλά είμαι».

Σε μια στιγμή κεφιού κοιτώντας από την κεφαλή του τραπεζιού την μεγάλη φαμίλια του γυρίζει και μου λέει «πήρα το δώρο της Ελένης για την επέτειο, κλείνουμε τα πενήντα!», «πότε είχατε επέτειο;» ρωτάω, «όχι ακόμα, μετά από έξι μήνες θα έχουμε, αλλά εγώ πήρα το δώρο για να προλάβω». Χαμογελούσε. Ταράχτηκα, προσπάθησα να το κρύψω παίζοντας μ' ένα μουσικό οργανάκι, που μου είχε δείξει προηγουμένως. Ήταν μικρό όσο ένα κουτί σπίρτα, ανάλογο με την ταχύτητα που περιέστρεφα το μεταλλικό του κύλινδρο η μουσική έβγαινε άλλοτε αργή άλλοτε γρήγορη.

Είναι πολύ όμορφο. Γυρνώ τη μανιβέλα του κυλίνδρου για να χαλαρώσω κάπως, με παρατηρεί ενώ αστειεύεται ταυτόχρονα με τους άλλους γύρω «Σ' αρέσει πολύ, ε;», «όμορφο είναι», «στο χαρίζω» μου λέει, «μα όχι, απλώς το χαζεύω», αντιδρώ χαλαρά εγώ, «τελείωσε, πάρ' το να παίζεις τα κρύα βράδια στο χωριό -ήμουν ακόμα διορισμένη σε δυσπρόσιτη περιοχή των Καλαβρύτων- να ξεγελάς τη μοναξιά» επι-

μένει. Το παίρνει από τα χέρια μου σηκώνεται ψάχνει για την τσάντα μου που βρίσκεται στην άλλη άκρη του δωματίου και το χώνει αποφασιστικά μέσα. Επιστρέφει, «τελείωσε, θα το 'χεις και θα με θυμάσαι» λέει και μου σφίγγει τον καρπό, πάω να αντιδράσω με κόβει «ναι, καλά είμαι, καλά, αλλά να σου πω και κάτι» κουντοστέκεται «και να μην είμαι καλά, πάλι όλα καλά είναι».

Από εκείνο το μακρινό απόγευμα, που μας έφερε πιο κοντά, και εδραιώθηκε η αμοιβαία εμπιστοσύνη με μια απόχρωση ψυχικής συνενοχής, έχουν περάσει δέκα χρόνια. Από τότε του έχω ψιθυρίσει πολλά ευχαριστώ. Για τον τρόπο που με ενθάρρυνε όταν μ' έβλεπε αποκαρδιωμένη, κουρασμένη από δυσκολίες, για τον τρόπο που αισθανόταν τα πράγματα γύρω του και τα απέδιδε αποκαθαρμένα, για τον τρόπο που τα αποδεχόταν, τα φιλτράριζε και τα γυρνούσε σε θετικότητα. Ναι, κυρίως γι' αυτό το τελευταίο. Ο τρόπος που αποδέχτηκε τις δυσκολίες της ζωής του και τους ανθρώπους -ιδίως αυτούς που τον πόνεσαν- ήταν σωτήριος και σοφός. Ήταν ανεκτός κι απλόχερος, ήτανε άρχοντας και δεν καταδεχόταν να κακιώσει. Όχι πως δεν θύμωνε. Θύμωνε και βρόνταγε ιδίως στις συζητήσεις περί μουσικής, αλλά μέχρι εκεί. Μετά κοιτούσε το *συμφέρον* του και το *συμφέρον* του ήταν η αγάπη.

Για το Γιάννη Ζουγανέλη, Δεκέμβριος 2006 στο περ. Πλανόδιον, τχ. 41